Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор _____
“____”_____ 20___ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української та зарубіжної журналістики

напрям підготовки _____061_– Журналістика_____
(шифр і назва напряму підготовки)
спеціальність _____Журналістика_____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація_____
(назва спеціалізації)
інститут, факультет _____Інститут філології_____
(назва інституту, факультету)

Івано-Франківськ – 2022 рік

Робоча програма з курсу «Історія української та зарубіжної журналістики» для студентів 2 курсу за напрямом підготовки Журналістика.

Розробники:
Холод Олександр Михайлович, доцент кафедри журналістики, доктор філолог.наук, професор

Марчук Ганна Іванівна, доцент кафедри журналістики, к.філолог.наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри журналістики

Протокол № 1 від "31 " серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ Холод Олександр Михайлович

Схвалено методичною радою факультету філології.

Протокол від №1 від " " вересня 2022 р.

Голова _____ (доц. Мартинець А.М.)

Декан факультету філології

_____ (проф. Голод Р.Б.)

©Копистинська І.М, Марчук Г.І.., 2022 рік
© ПНУ, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів –3</td><td>Галузь знань
Журналістика
(шифр і назва)</td><td colspan="2" rowspan="2">Нормативна
(за вибором)</td></tr>
<tr><td></td><td>Напрям підготовки

6Журналістика
(шифр і назва)</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td rowspan="4">Спеціальність (професійне спрямування):
_____</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>1-й</td><td>_____-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання
_____
_____
(назва)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин - 90</td><td>1-й</td><td>_____-й</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:

аудиторних – 2
самостійної роботи студента – 3</td><td rowspan="10">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
бакалавр</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>24 год.</td><td>__ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>36 год.</td><td>__ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>__ год.</td><td>__ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>56 год.</td><td>__ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:
__ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40: 60 відсотків.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни:

дослідити джерела виникнення та шляхи розвитку засобів масової інформації в Україні та в різних країнах світу; систематизувати знання про історичні закономірності становлення журналістики.

Завдання дисципліни:

- вивчити основні етапи зародження і розвитку української та зарубіжної журналістики;
- сформувати систему понятійного апарату;
- виявити спільне й відмінне в розвитку преси і журналістики в різних країнах світу;
- ознайомити з наявною джерельною та історіографічною базою.

Основні результати дослідження:

- застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції: знати основні періоди становлення і розвитку української та світової журналістики; найвідоміших представників світової преси;

- особливості розвитку газетної та журнальної справи протягом XVII–XX ст., передумови виникнення нових ЗМІ.

- виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел: співвідносити конкретне видання чи прізвище журналіста з тією чи іншою епохою розвитку журналістики.

- аналізувати джерела з теорії та історії журналістики як українських, так і авторитетних зарубіжних авторів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність - здатність розв’язувати складні завдання і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, вироблення навиків академічної доброчесності у наукових дослідженнях.

Загальні компетентності - здатність проведення досліджень на

відповідному рівні, до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Комунікація: - зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; - використання іноземних мов у професійній діяльності

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Історія журналістики як предмет наукового дослідження. Предмет наукового зацікавлення у журналістикознавстві. Об'єкт і предмет журналістики. Журналістика як наука (журналістикознавство) та її найважливіші складові: теорія та історія журналістики. Місце журналістики в сучасному суспільстві.

Тема 2. Передумови виникнення і становлення журналістики. Пражурналістика доби Середньовіччя і Відродження. Ораторство як головний канал масової комунікації античності. Красномовство як словесне мистецтво впливу на масову свідомість. Театральна вистава – одна з найважливіших форм масової комунікації та управління соціальними процесами у стародавній полісній Греції.

Тема 3. Винайдення книгодрукування: перехід від рукописних до друкованих видань. Історія розвитку книгодрукування. Зародження ксилографії у буддійських монастирях. Поява словолитної техніки. Винаходи Йоганна Генсфляйша (Гутенберга) та поява друкарства у багатьох країнах світу.

Тема 4.Європейська журналістика XVIII - початку XIX ст. Упровадження книгодрукування в Україні. Перша друкарня на території України у Львівській братській школі (XV ст.). Відомий майстер Лаврентій Пилипович.

Тема 5.Американська журналістика XVIII- XX ст. .Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики.

Тема 6.Становлення телебачення й радіомовлення в країнах Західної Європи й США.

Тема 7. Формування системи преси Японії та Китаю.

Змістовий модуль 2.

Тема 8. Роль національних видань на Західній Україні.

Тема 9. Історія преси в Україні. Суспільно-політична програма журналу «Основа».

Тема 10. Аналіз нових наукових праць з історії української та світової журналістики. Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики. Дискусії і полеміки щодо питань періодизації історії української журналістики.

Тема 11.Українська зарубіжна періодика (остання чверть XIX – XX ст.). Національна преса на хвилі визвольних змагань і становлення державності (1917-1920).

Тема 12. Українські ЗМК у боротьбі за державність України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Історія журналістики як предмет наукового дослідження.	10	4	4			6						
Тема 2. Передумови виникнення і становлення журналістики.	10	2	4			6						
Тема 3. Винайдення книгодрукування: перехід від рукописних до друкованих видань. Історія розвитку книгодрукування.Зародження ксилографії у буддійських	12	2	4			8						

монастирях.												
Тема 4. Європейська журналістика XVIII - початку XIX ст. Упровадження книгодрукування в Україні. Перша друкарня на території України у Львівській братській школі (XV ст.). Відомий		2	4									
Тема 5.Американська журналістика XVIII-XX ст. Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики.		4	4									
Тема 6.Становлення телебачення й радіомовлення в країнах Західної Європи й США.		2	2									
Тема 7. Формування системи преси Японії та Китаю.	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	**44**	**8**	**24**			**28**						
Змістовий модуль 2.												
Тема 8. Роль національних видань на Західній Україні.	10	2	4			6						
Тема 9. Історія преси в Україні. Суспільно-політична програма журналу «Основа». .	10	2	4			6						

Тема 10. Аналіз нових наукових праць з історії української та світової журналістики. Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики. Дискусії і полеміки щодо питань періодизації історії української журналістики	10	2	2			6						
Тема 11. Українська зарубіжна періодика (остання чверть XIX – XX ст.). Національна преса на хвилі визвольних змагань і становлення державності (1917-1920).	8	2	2			6						
Тема 12. Українські ЗМК у боротьбі за державність України.	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	**46**	**10**				**28**						
Усього годин	**90**	**24**	**36**			**56**						
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

6. Теми лабораторних занять. Згідно з програмою не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Студентський путівник.	8
2	Можливості для студентів ПНУ.	4
3	.Європейська журналістика XVIII - початку XIX ст.	6

	Упровадження книгодрукування в Україні. Перша друкарня на території України у Львівській братській школі (XV ст.).	
4	Перша друкарня на території України у Львівській братській школі (XV ст.).	4
5	Формування системи преси Японії та Китаю.	8
6	Американська журналістика XVIII- XX ст. Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики.	8
7	Аналіз нових наукових праць з історії української та світової журналістики. Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики.	6
8	Українська зарубіжна періодика (остання чверть XIX – XX ст.).	8
9	Українські ЗМК у боротьбі за державність України	4

9. Індивідуальні завдання

Тематика реферативних робіт:

- Розглянути історичні передумови виникнення журналістики.
- Розкрити пражурналістські явища.
- Описати історію винайдення друкарського верстата та розповсюдження друкарства у світі.
- Розкрити систему наук про журналістику.
- Пояснити основні тенденції розвитку журналістики в Україні.
- Розкрити етапи ґенези преси та її типологічні ознаки.
- Прокоментувати інформацію – її види і сутність.
- Дослідити зародження періодичних видань, сучасний стан видавництв як у світі, так і в Україні.
- Описати основні й визначальні ідейно-концептуальні засади преси.
- Розглянути творчість найвідоміших публіцистів та їх внесок у розвиток української журналістики.
- Розкрити проблемно-тематичний репертуар книговидання, що найбільше був витребуваним серед читачів у різні історичні епохи.
- Описати фундаментальні дослідження з історії видавничої справи зарубіжних та українських дослідників.

10. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення; наочні – презентація, ілюстрація; практичні – індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Задіяно практикум, спрямований на вироблення навичок самостійної моральної орієнтації майбутніх журналістів у складних професійних ситуаціях.

11. Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань, поточного тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	100
10	10	10	20	10	10	10	10	10	

Т1, Т2 ... Т9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
80 – 89	**B**	добре	
70 – 79	**C**		
60 – 69	**D**	задовільно	
50 – 59	**E**		
26 – 49	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1.

2. Методичні вказівки до практичних занять (плани практичних занять).

Питання на екзамен

1. Історія журналістики як предмет наукового дослідження.
2. Предмет наукового зацікавлення у журналістикознавстві.
3. Об’єкт і предмет журналістики. Журналістика як наука (журналістикознавство) та її найважливіші складові: теорія та історія журналістики. Місце журналістики в сучасному суспільстві.

4. Передумови виникнення і становлення журналістики.

5. Пражурналістика доби Середньовіччя і Відродження.

6. Ораторство як головний канал масової комунікації античності. Красномовство як словесне мистецтво впливу на масову свідомість.

7. Театральна вистава – одна з найважливіших форм масової комунікації та управління соціальними процесами у стародавній полісній Греції.

8. Винайдення книгодрукування: перехід від рукописних до друкованих видань.

9. Історія розвитку книгодрукування. Зародження ксилографії у буддійських монастирях. Поява словолитної техніки. Винаходи Йоганна Генсфляйша (Гутенберга) та поява друкарства у багатьох країнах світу.

10. Європейська журналістика XVIII - початку XIX ст.

11. Упровадження книгодрукування в Україні. Перша друкарня на території України у Львівській братській школі (XV ст.). Відомий майстер Лаврентій Пилипович.

12. Американська журналістика XVIII- XX ст.

13. Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики.

14. Становлення телебачення й радіомовлення в країнах Західної Європи й США.

15. Система імперських утисків і цензурних заборон національної преси в Росії (XIX – поч. XX ст.).

16. Формування системи преси Японії та Китаю.

17. .Роль національних видань на Західній Україні.

18. Історія преси в Україні.

19. Суспільно-політична програма журналу «Основа».

20. Аналіз нових наукових праць з історії української та світової журналістики.

21. Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики.

22. Дискусії і полеміки щодо питань періодизації історії української журналістики.

23. Видання другої половини XIX ст.

24. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини.

25. Історія появи видання «Літературно-науковий вісник», етапи його розвитку.

26. Українська зарубіжна періодика (остання чверть XIX – XX ст.).

27. Національна преса на хвилі визвольних змагань і становлення державності (1917-1920).

28. Журналістика України в радянську добу.

29. Преса української політичної еміграції між світовими війнами (1919-1939).

30. Українські ЗМК у боротьбі за державність України.

31. Ідеологічно-тематичні розходження, агітація і пропаганда засобами преси.

32. Українські ЗМК у добу незалежності України.

33. «Відроджена» преса 90-х рр. ХХ ст.

14. Рекомендована література

1. Антофійчук В., Гринівський Т. Історія зарубіжної журналістики : конспект лекцій. Частина перша. Чернівці : Рута, 2008. 100 с. . Англия в памфлете: Англ. публицист. проза нач. XVIII века : пер. с англ. / сост., авт. предисл. и коммент. И. О. Шайтанов. М. : Прогресс, 1987.
2. Бондаренко Т. Зарубіжна журналістика : навчальнометодичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
3. .Гудошник О. Історія виникнення преси : посібник до вивчення курсу. Частина ІІ. Дніпропетровськ : ДНУ ім. О. Гончара, 2015. 25 с.
4. .Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження. К.: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
5. .Еволюція іномовлення в іноземних державах: досвід для України. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: http://www.niss.gov.ua/ articles/1493/
6. Жиленко І. Історія зарубіжної журналістики (від античності до ІІ пол. XVIII ст.) : навчальний посібник. Суми : Вид-во СумДУ, 2010. 285 с.
7. Засоби масової інформації зарубіжних країн : ретроспективний бібліографічний покажчик / упоряд. О. К. Мелещенко, Б. К. Черняков. К. : ВПЦ «Київський університет», 2004. 253 с.
8. Історія зарубіжної журналістики : навчальнометодичний посібник для студентів освітньокваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності «Журналістика». Запоріжжя: ЗНУ, 2012. 85 с.
9. Історія зарубіжної журналістики : плани лекцій доц., канд. філол. наук Казакової Тетяни Володимирівни. Х. : Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2002.
10. Пащенко Б. Друкована преса Японії: минуле і сьогодення. URL: https://www.researchgate.net/publication/319549873Druk
11. .Кирилова О. Концепція персонального журналізму у пресі Сполучених Штатів Америки (історія формування та сучасний аспект проблеми) : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.01.08. Київ, 2004. 20 с.
12. Мелещенко О., Черняков Б. Чотири століття британської журналістики. Наукові записки Інституту журналістики. Т. 9 (жовтень-грудень). К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2002. С. 191–228.
13. Мелещенко О., Черняков Б. Журналістика Франції. Наукові записки Інституту журналістики. Т. 10 (січеньберезень). К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2013. С. 159–212

14. .Пащенко В., Пащенко Н. Антична література. К. : Либідь, 2001. 718 с.
15. Різун В. Теорія масової комунікації : підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.
16. Саприкін О. Преса республіки Індія: типологія та вектори розвитку. URL: file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0 %B7%D0%BA%D0%B8/bdi_2013
17. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2017. 224 с.
18. Спанкерен Кетрін Ван. Література Сполучених Штатів: нарис / пер. з англ. І. Прохорович. К., 1994. 142 с.
19. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.) : підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ НаУКМА, вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 304 с

15. Інформаційні ресурси

1. https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%A1%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2019-20-25.10.pdf
2. www.gumer.info /bibliotek_Buks/Gurn/Lazut/3_.php
2. http://www.lib.ua-ru.net/inode/40135.html.
3. www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html